

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	18.04.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	
Avaldamismärge:	RT I, 08.04.2017, 3

Neeruti maastikukaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 07.04.2017 nr 72

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Neeruti maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Neeruti maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) Pandivere kõrgustiku põhjaosa pinnavorme (Neeruti mäed), järvi, metsakooslusi, soid, bioloogilist mitmekesisust, maastikuilmet, haruldasi, ohustatud ja kaitsealuseid liike ning nende elupaiku;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140)³, looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210*), liigirikad niidud lubjavaesel mullal (6270*), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530*), liigirikad madalsood (7230), vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel ehk sürjametsad (9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- 3) liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ning nende elupaiku. Need on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), laiujur (*Dytiscus latissimus*), suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*) ja tõmmuujur (*Graphoderus bilineatus*).

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele viieks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Kadrina vallas Jõepere, Kiku, Neeruti, Pariisi ja Võduvere külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

- (1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.
- (2) Telkimine ja lõkketegemine on lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Samuti on telkimine ja lõkketegemine lubatud õuemaal.
- (3) Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud teedel, jalgratastega ka radadel. Sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine väljaspool teid on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel. Kaitseala valitseja nõusolekul on maastikusõidukiga sõitmine lubatud suusaradade sissesõitmisel ja hooldamisel.
- (4) Kaitsealal on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine. Mootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.
- (5) Kaitsealal on lubatud kalapüük ja jahipidamine, välja arvatud veelinnujaht Sinijärve sihtkaitsevööndis.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisaõota.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

- (1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.
- (2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuse juures ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

- (1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks.
- (2) Kaitsealal on viis sihtkaitsevööndit:
 - 1) Hobujärve sihtkaitsevöönd;
 - 2) Juuru sihtkaitsevöönd;
 - 3) Karuaugu sihtkaitsevöönd;
 - 4) Lalli sihtkaitsevöönd;
 - 5) Sinijärve sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

- (1) Hobujärve, Karuaugu ja Juuru sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on koosluste säilitamine või taastamine, neile omase liigilise ja vanuselise struktuuri hoidmine, elustiku mitmekesisuse, maastikuilme ja pinnavormide säilitamine ning haruldaste, ohustatud ja kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse.
- (2) Lalli ja Sinijärve sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on koosluste arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina, maastikuilme ja pinnavormide säilitamine ning haruldaste, ohustatud ja kaitsealuste liikide ning nende elupaikade kaitse.

§ 10. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning kuni 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud, ning rohkem kui 30 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas;
- 2) Hobujärve ja Karuaugu sihtkaitsevööndis kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) Hobujärve, Juuru ja Karuaugu sihtkaitsevööndis koosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile;
- 4) Hobujärve ja Juuru sihtkaitsevööndis poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
- 5) Hobujärve, Juuru ja Karuaugu sihtkaitsevööndis pilliroo eemaldamine;
- 6) rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ning Karuaugu ja Sinijärve sihtkaitsevööndis tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks;
- 7) Karuaugu sihtkaitsevööndis olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 8) olemasolevate rajatiste hooldustööd.

§ 11. Vajalik tegevus

Hobujärve ja Juuru sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine või karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

- (1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.
- (2) Kaitsealal on Neeruti piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on bioloogilise mitmekesisuse, maastikuilme, pinnavormide ja poollooduslike koosluste säilitamine.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.

(2) Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
- 2) rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ning tee ja tehnovõrgu rajatise püstitamine;
- 3) hoonete püstitamine üksnes olemasolevale õuemaale ja algsetesse taluõuekohtadesse;
- 4) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, välja arvatud Orajärvel;
- 5) turberaie langi pindalaga kuni kaks hektarit ning lageraie üksnes kuusikutes ja hall-lepikutes langi pindalaga kuusikutes kuni 0,5 hektarit ja hall-lepikutes kuni üks hektar.

(3) Raie tegemisel tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liikide ja vanuse mitmekesisus.

§ 16. Vajalik tegevus

Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 2) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine metsamaal ja looduslikul rohumaal;
- 5) roo varumine külmumata pinnasel.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 16. novembri 1999. a määrus nr 355 „Neeruti maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” tunnistatakse kehtetuks.

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 15. novembri 2010. a käskkirjaga nr 1624 „Neeruti maastikukaitseala kaitse-eeskirja menetluse algatamine” algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

²Kaitseala moodustati Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. juuli 1957. a määrusega nr 242 „Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks Eesti NSV-s”, millega kinnitati maastikuline keeluala Neeruti mäed ja selle piirid. Vabariigi Valitsuse 16. novembri 1999. a määrusega nr 355 „Neeruti maastikukaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine” moodustati Neeruti maastikukaitseala. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktist 251 hõlmab kaitseala Neeruti loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Marko Pomerants
Keskkonnaminister

Heiki Loot

Riigisekretär

[Lisa](#) Neeruti maastikukaitseala